

**Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Návrhy reformy hospodárskej a menovej únie
(december 2017)**

(2018/C 387/06)

Spravodajca: Christophe ROUILLON (FR/SES), starosta obce Coulaines**Referenčné dokumenty:** Návrh smernice Rady, ktorou sa prijímajú ustanovenia týkajúce sa posilnenia fiškálnej zodpovednosti a strednodobého rozpočtového smerovania v členských štátoch

COM(2017) 824 final

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade a Európskej centrálnej banke – Európsky minister hospodárstva a financií

COM(2017) 823 final

Návrh nariadenia Rady o zriadení Európskeho menového fondu

COM(2017) 827 final

Na vedomie:

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade a Európskej centrálnej banke – Ďalšie kroky na ceste k dobudovaniu Európskej hospodárskej a menovej únie: Časový plán

COM(2017) 821 final

I. ODPORÚČANÉ ZMENY A DOPLNENIA

Návrh smernice Rady, ktorou sa prijímajú ustanovenia týkajúce sa posilnenia fiškálnej zodpovednosti a strednodobého rozpočtového smerovania v členských štátoch

(COM(2017) 824 final)

Pozmeňovací návrh 1

Odôvodnenie 7

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Keďže hospodárska a finančná kríza zanechala v niektorých členských štátoch dedičstvo vysokého verejného dlhu, rámec numerických fiškálnych pravidiel, ktoré sú špecifické pre každý členský štát a ktorých cieľom je posilniť jeho zodpovedné vykonávanie rozpočtovej politiky pri súčasnej účinnej podpore dodržiavania rozpočtových záväzkov vyplývajúcich zo ZFEÚ, prispieva k zabezpečeniu konvergenie verejného dlhu na obozretnú úroveň. Uplatňovanie takéhoto rámca by malo spočívať v stanovení strednodobého cieľa z hľadiska štrukturálneho salda, ktorý je záväzný pre vnútroštátne rozpočtové orgány a ich každoročné rozhodnutia. Strednodobé ciele pre rozpočtovú pozíciu umožňujú zohľadniť rôzne pomery verejného dlhu k HDP a riziká udržateľnosti v prípade členských štátov, pričom sa vývoj dlhu stabilizuje smerom k referenčnej hodnote stanovenej v článku 1 Protokolu č. 12 o postupe pri nadmernom deficite, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a ZFEÚ.</p>	<p>Viacere členské štáty sú konfrontované jednak s dedičstvom vysokého verejného dlhu, jednak s nedostatočnými verejnými investíciami, rámec numerických fiškálnych pravidiel, ktoré sú špecifické pre každý členský štát a ktorých cieľom je posilniť jeho zodpovedné vykonávanie rozpočtovej politiky pri súčasnej účinnej podpore dodržiavania rozpočtových záväzkov vyplývajúcich zo ZFEÚ, prispieva k zabezpečeniu konvergenie verejného dlhu na obozretnú úroveň. Uplatňovanie takéhoto rámca by malo spočívať v transparentnom a demokratickom postupe na vnútroštátnej úrovni na stanovenie strednodobého cieľa z hľadiska štrukturálneho salda, ktorý je záväzný pre vnútroštátne rozpočtové orgány a ich každoročné rozhodnutia. Strednodobé ciele pre rozpočtovú pozíciu umožňujú zohľadniť rôzne pomery verejného dlhu k HDP a riziká udržateľnosti v prípade členských štátov a zohľadniť vykonávanie štrukturálnych reforiem na úrovni členského štátu s pridanou európskou hodnotou v súlade so spoločnými alebo podpornými európskymi právomocami a s potenciálnym výrazným socioekonomickým vplyvom, pričom sa vývoj dlhu stabilizuje smerom k referenčnej hodnote stanovenej v článku 1 Protokolu č. 12 o postupe pri nadmernom deficite, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a ZFEÚ.</p>

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 2

Odôvodnenie 8

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>V záujme dosiahnutia a udržania strednodobého cieľa v štrukturálnom vyjadrení je nevyhnutné, aby členské štáty stanovili konzistentný postup úprav na základe premenných pod kontrolou rozpočtových orgánov. Pri monitorovaní fiškálneho vývoja vnútroštátne fiškálne plánovanie, ktoré sa opiera o plán verejných výdavkov upravený o vplyv diskrečných opatrení na strane príjmov, uprednostňuje účinnosť, transparentnosť a zodpovednosť. S cieľom úzko prepojiť plány s celkovým fiškálnymi výsledkami v strednodobom horizonte a zvýšiť pocit zodpovednosti jednotlivých členských štátov za fiškálnu politiku, mal by sa na celé funkčné obdobie stanovené v ústavnom právnom poriadku každého členského štátu stanoviť strednodobý plán verejných výdavkov bez diskrečných opatrení na strane príjmov. Tento plán by sa mal stanoviť hneď, ako sa nová vláda ujme funkcie, a ročné rozpočty by ho mali dodržiavať, aby sa dosiahla pevná konvergencia vedúca k strednodobému cieľu.</p>	<p>V záujme dosiahnutia a udržania strednodobého cieľa v štrukturálnom vyjadrení je nevyhnutné, aby členské štáty stanovili konzistentný postup úprav na základe premenných pod kontrolou rozpočtových orgánov. Pri monitorovaní fiškálneho vývoja vnútroštátne fiškálne plánovanie, ktoré sa opiera o plán verejných výdavkov upravený o vplyv diskrečných opatrení na strane príjmov, uprednostňuje účinnosť, transparentnosť a zodpovednosť. S cieľom úzko prepojiť plány s celkovým fiškálnymi výsledkami v strednodobom horizonte a pri rešpektovaní právomocí členských štátov vo fiškálnej oblasti, ako aj ustanovení článkov 110 až 113 ZFEÚ by sa mal na celé funkčné obdobie stanovené v ústavnom právnom poriadku každého členského štátu transparentným a demokratickým postupom stanoviť strednodobý plán verejných výdavkov, a to so zapojením územných samospráv a hospodárskych a sociálnych partnerov podľa zásad partnerstva a viacúrovňového riadenia, pričom by to na národnej úrovni umožnilo väčšie osvojenie si rozpočtovej politiky. Tento plán by mali dodržiavať ročné rozpočty, aby sa dosiahla postupná konvergencia vedúca k strednodobému cieľu.</p>

Zdôvodnenie

— „Strednodobý plán verejných výdavkov“ neumožňuje „zvýšiť pocit zodpovednosti jednotlivých členských štátov za fiškálnu politiku“.

— Plán nemôže byť stanovený zároveň na celé funkčné obdobie a hneď, ako sa nová vláda ujme funkcie.

Pozmeňovací návrh 3

Odôvodnenie 9

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Vzhľadom na budúce pozitívne účinky hlavných štrukturálnych reforiem podporujúcich dlhodobú udržateľnosť, by ich realizácia mohla odôvodňovať zmeny postupu úprav vedúceho k strednodobému cieľu, a to za predpokladu, že majú overiteľný pozitívny vplyv na rozpočet, čo potvrdí posúdenie vykonané podľa procedurálnych požiadaviek Paktu stability a rastu. V záujme uľahčenia hospodárskej stabilizácie by výnimočné okolnosti – v podobe prudkého hospodárskeho poklesu v eurozóne alebo Únii ako celku alebo nezvyčajných udalostí mimo kontroly dotknutého členského štátu, ktoré majú významný vplyv na rozpočet – mali umožňovať dočasnú odchýlku od strednodobého rozpočtového cieľa alebo postupu úprav vedúceho k tomuto cieľu, ak takáto odchýlka neohrozuje fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.</p>	<p>Realizácia hlavných štrukturálnych reforiem, ktoré majú pridanú európsku hodnotu a súvisia s právomocami EÚ alebo vykonávaním verejných investícií a podporujú dlhodobú udržateľnosť, by mohla odôvodňovať zmeny postupu úprav vedúceho k strednodobému cieľu, a to za predpokladu, že majú overiteľný pozitívny vplyv na rozpočet, čo potvrdí posúdenie vykonané podľa procedurálnych požiadaviek Paktu stability a rastu. V záujme uľahčenia hospodárskej stabilizácie by výnimočné okolnosti – v podobe prudkého hospodárskeho poklesu v jednom alebo vo viacerých členských štátoch, eurozóne alebo Únii ako celku alebo nezvyčajných udalostí mimo kontroly dotknutého členského štátu, ktoré majú významný vplyv na rozpočet – mali umožňovať dočasnú odchýlku od strednodobého rozpočtového cieľa alebo postupu úprav vedúceho k tomuto cieľu, ak takáto odchýlka neohrozuje fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.</p>

Zdôvodnenie

- Niektoré verejné investície s pozitívnym, priamym a overiteľným dlhodobým vplyvom na rast a udržateľnosť verejných financií sa považujú za ekvivalent hlavných štrukturálnych reforiem v rámci Paktu stability a rastu (PSR). Pri tvorbe vnútroštátnych fiškálnych pravidiel treba zohľadniť aj „investičnú doložku“ Paktu stability a rastu.
- Pokiaľ ide o rámec fiškálnych pravidiel na vnútroštátnej úrovni, je nevyhnutné zohľadniť prípadné mimoriadne situácie, ktoré by ovplyvnili jeden alebo viaceré členské štáty bez toho, aby viedli k recesii v celej eurozóne alebo Únii.

Pozmeňovací návrh 4

Odôvodnenie 17

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>V článku 13 uvedenej zmluvy sa stanovuje, že o rozpočtových politikách a iných otázkach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti uvedenej zmluvy, sa bude rokovať v rámci medziparlamentných stretnutí, ktoré organizuje Európsky parlament a národné parlamenty zmluvných strán podľa hlavy II Protokolu č. 1 o úlohe národných parlamentov v Európskej únii, ktorý je pripojený k zmluvám. Táto smernica by sa mala uplatňovať bez toho, aby bol dotknutý uvedený postup, keďže v kontexte správy hospodárskych záležitostí Únie tento dialóg prispieva k zvyšovaniu demokratickej zodpovednosti.</p>	<p>V článku 13 uvedenej zmluvy sa stanovuje, že o rozpočtových politikách a iných otázkach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti uvedenej zmluvy, sa bude rokovať v rámci medziparlamentných stretnutí, ktoré organizuje Európsky parlament a národné parlamenty zmluvných strán podľa hlavy II Protokolu č. 1 o úlohe národných parlamentov v Európskej únii, ktorý je pripojený k zmluvám. K týmto stretnutiam sa pridružujú Európsky výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor. Táto smernica potvrďuje uvedený postup, keďže v kontexte správy hospodárskych záležitostí Únie tento dialóg prispieva k zvyšovaniu demokratickej zodpovednosti.</p>

Zdôvodnenie

Prax medziparlamentných stretnutí prispieva k posilneniu demokratickej zodpovednosti v oblasti správy hospodárskych záležitostí EÚ, a preto musí byť potvrdená. Okrem toho by mala byť uznaná aktívna účasť VR na týchto stretnutiach.

Pozmeňovací návrh 5

Článok 2 písm. a)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Článok 2</p> <p>Vymedzenie pojmov</p> <p>(...)</p> <p>Okrem toho sa uplatňuje aj toto vymedzenie pojmov:</p> <p>a) „výnimočné okolnosti“ sa vzťahujú na neobvyklú udalosť mimo kontroly dotknutého členského štátu, ktorá má veľký vplyv na finančnú pozíciu verejnej správy, alebo prudký hospodársky pokles v eurozóne alebo v Únii ako celku;</p>	<p>Článok 2</p> <p>Vymedzenie pojmov</p> <p>(...)</p> <p>Okrem toho sa uplatňuje aj toto vymedzenie pojmov:</p> <p>a) „výnimočné okolnosti“ sa vzťahujú na neobvyklú udalosť mimo kontroly dotknutého členského štátu, ktorá má veľký vplyv na finančnú pozíciu verejnej správy, alebo prudký hospodársky pokles v jednom alebo viacerých členských štátoch, eurozóne alebo v Únii ako celku;</p>

Zdôvodnenie

Pozri zdôvodnenie k odôvodneniu 9.

Pozmeňovací návrh 6

Článok 3 ods. 2 písm. a)

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Bod 3</p> <p>Fiškálna zodpovednosť a strednodobé rozpočtové smerovanie</p> <p>(...)</p> <p>a) ročné rozpočty zabezpečujú dodržiavanie strednodobého cieľa uvedeného v odseku 1 písm. a) alebo konvergenciu vedúcu k tomuto cieľu, a to najmä zabezpečením dodržiavania plánu verejných výdavkov uvedeného v odseku 1 písm. b). Pri definovaní postupu úprav vedúceho k strednodobému cieľu a konajúc v súlade s procedurálnymi požiadavkami rámca Únie môžu členské štáty zohľadniť uskutočnenie hlavných štrukturálnych reforiem, ktoré majú priamy dlhodobý pozitívny vplyv na rozpočet, a to aj zvýšením potenciálneho udržateľného rastu, a tým aj overiteľný vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií;</p>	<p>Článok 3</p> <p>Fiškálna zodpovednosť a strednodobé rozpočtové smerovanie</p> <p>(...)</p> <p>a) ročné rozpočty zabezpečujú dodržiavanie strednodobého cieľa uvedeného v odseku 1 písm. a) alebo konvergenciu vedúcu k tomuto cieľu, a to najmä zabezpečením dodržiavania plánu verejných výdavkov uvedeného v odseku 1 písm. b). Pri definovaní postupu úprav vedúceho k strednodobému cieľu a konajúc v súlade s procedurálnymi požiadavkami rámca Únie môžu členské štáty zohľadniť: uskutočnenie hlavných štrukturálnych reforiem, ktoré majú pridanú európsku hodnotu a súvisia so spoločnými alebo podpornými európskymi právomocami a ktoré by mohli mať výrazný socioekonomický vplyv, realizáciu verejných investícií alebo spolufinancovanie z európskych štrukturálnych a investičných fondov alebo európskeho fondu pre strategické investície, ktoré majú priamy dlhodobý pozitívny vplyv na rozpočet, a to aj zvýšením potenciálneho udržateľného rastu, a tým aj overiteľný vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií;</p>

Zdôvodnenie

Niektoré verejné investície s pozitívnym, priamym a overiteľným dlhodobým vplyvom na rast a udržateľnosť verejných financií sa považujú za ekvivalent hlavných štrukturálnych reforiem v rámci Paktu stability a rastu (PSR). Pri tvorbe vnútroštátnych fiškálnych pravidiel treba zohľadniť aj „investičnú doložku“ Paktu stability a rastu.

Pozmeňovací návrh 7

Článok 3 ods. 4

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p style="text-align: center;">Článok 3</p> <p>Fiškálna zodpovednosť a strednodobé rozpočtové smerovanie</p> <p>4. Členské štáty určia nezávislé orgány na monitorovanie dodržiavania ustanovení odsekov 1 a 2. Nezávislé orgány predkladajú verejné posúdenia s cieľom zistiť:</p> <p>a) <i>primeranosť strednodobého cieľa podľa odseku 1 písm. a) a plánu verejných výdavkov uvedeného v odseku 1 písm. b). V tomto posúdení sa zohľadňuje najmä realističnosť východiskovej makroekonomickej prognózy, stupeň špecifikácie plánovaných verejných výdavkov a príjmov a potenciálny priamy dlhodobý pozitívny vplyv hlavných štrukturálnych reforiem na rozpočet;</i></p> <p>b) <i>dodržiavanie strednodobého cieľa a plánu verejných výdavkov, a to aj existenciu vážneho rizika výskytu značnej odchýlky od strednodobého cieľa alebo postupu úprav vedúceho k tomuto cieľu;</i></p> <p>c) <i>výskyt alebo zánik akýchkoľvek výnimočných okolností uvedených v odseku 3.</i></p>	

Zdôvodnenie

Všetky členské štáty už majú verejné inštitúcie, ktoré nezávislo posudzujú výdavky a príjmy. Nie je potrebné vytvárať ďalšie inštitúcie s nejasnou legitimitou, a tak spochybniť vnútroštátnu zodpovednosť za fiškálnu politiku.

Pozmeňovací návrh 8

Vložiť nový článok za článok 5

Text navrhnutý Komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p style="text-align: center;">Nový článok</p> <p style="text-align: center;">Medziparlamentné konferencie</p> <p><i>Ako je stanovené v hlave II Protokolu (č. 1) o úlohe národných parlamentov v Európskej únii, ktorý je pripojený k zmluvám o Európskej únii, Európsky parlament a národné parlamenty členských štátov spoločne vymedzia organizáciu a podporu konferencie zástupcov príslušných výborov Európskeho parlamentu a národných parlamentov s cieľom rokovať o rozpočtových politikách a správe hospodárskych záležitostí Únie. K týmto konferenciám sa pridružujú Európsky výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor – poradné orgány Únie.</i></p>

Zdôvodnenie

Pozri pozmeňovací návrh 4 k odôvodneniu 17.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta zámer Komisie reformovať a prehĺbiť hospodársku a menovú úniu (HMÚ) podľa možnosti čo najskôr, v čase, keď sa európske hospodárstvo relatívne zotavuje, pričom sa podporí konvergencia medzi členskými a nečlenskými štátmi eurozóny. Od roku 2008 kríza totiž odhalila nedostatky inštitucionálneho rámca eurozóny a prijaté opatrenia nepostačujú na zabezpečenie stability a prosperity v prípade nových hospodárskych a finančných šokov; zdôrazňuje, že nedostatok konvergenzie a súdržnosti v rámci Únie a hospodárske a bankové slabiny majú mimoriadny dosah na územné samosprávy, najmä v podobe zvýšenia sociálnych výdavkov v dôsledku krízy a obmedzenia ich investičnej schopnosti a schopnosti udržať uspokojivú úroveň verejných služieb ⁽¹⁾;
2. podporuje zásadu zavedenia fiškálnej kapacity na zvýšenie odolnosti eurozóny a prípravu konvergenzie s budúcimi členmi eurozóny. Táto kapacita sa však musí financovať z vlastných zdrojov oddelených od zdrojov určených na financovanie rozpočtu Európskej únie, aby sa predišlo presahu tejto kapacity do programov EÚ prístupných pre krajiny EÚ-27. Okrem toho by sa táto kapacita mala účtovať aj mimo stropu zdrojov rozpočtu EÚ;
3. vyjadruje však poľutovanie nad tým, že v návrhu Komisie predloženom 31. mája 2018 sa táto kapacita obmedzuje na opatrenia v oblasti štrukturálnych reforiem, ktoré nie sú nevyhnutne spojené s konvergenciou v eurozóne, a na európsky nástroj stabilizácie investícií vo forme úverov v pomerne skromnej výške maximálne 30 miliárd EUR a poskytuje len 2,16 miliardy EUR pre samotný nástroj na podporu konvergenzie;
4. súhlasí s možným európskym spolufinancovaním štrukturálnych reforiem na vnútroštátnej úrovni, pokiaľ sa zavádzajú, v súlade so zásadou subsidiarity, v oblasti právomocí EÚ vzťahujúcich sa na opatrenia, ktoré majú európsku pridanú hodnotu a významný pozitívny hospodársky vplyv. Návrh nariadenia predložený 31. mája 2018, v ktorom sa stanovuje program na podporu reforiem s celkovým rozpočtom 25 miliárd EUR, bude predmetom osobitného stanoviska VR;

⁽¹⁾ Stanovisko VR na tému *Diskusný dokument o prehĺbení hospodárskej a menovej únie do roku 2025*. Správa bola prijatá 30. novembra 2017. Spravodajca: Christophe Rouillon (FR/SES): <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2017-03197-00-01-ac-tra-sk.docx>.

5. domnieva sa však, že tieto nové finančné nástroje nemôžu byť financované na úkor politiky súdržnosti ⁽²⁾ ⁽³⁾;
6. vyzýva na lepšiu koordináciu hospodárskej, ale aj sociálnej politiky v rámci európskeho semestra a žiada, aby doň boli viac zapojené miestne a regionálne orgány prostredníctvom „kódexu správania“ ⁽⁴⁾;
7. zdôrazňuje, že súčasné pravidlá a postupy európskej kontroly národných rozpočtov v rámci Únie nedokážu účinne predchádzať nerovnováhe a zraniteľnosti a chyba im demokratická legitimita;
8. berie na vedomie návrh Európskej komisie týkajúci sa cenných papierov zabezpečených štátnymi dlhopismi (sovereign bond-backed security – SBBS), ktorého cieľom je posilniť integráciu a diverzifikáciu v rámci európskeho finančného sektora. VR uznáva, že a priori by v rámci SBBS nedochádzalo medzi členskými štátmi eurozóny k mutualizácii rizík a stráť a že takéto dlhopisy by prispeli k tomu, aby sa uvoľnili väzby medzi bankami a štátnymi dlžníkmi a aby sa menej uprednostňovali štátne dlhopisy. VR však znovu kladie otázku, ako by táto „regenerácia“ štátnych dlhopisov v podobe sekuritizovaných produktov znížila riziko vo väčšej miere než ich prerozdelenie neregulovaným finančným subjektom ⁽⁵⁾;
9. zdôrazňuje naliehavosť dokončenia bankovej únie a vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Európska rada odložila prijatie plánu na jej dokončenie na jún 2018. Zo svojej strany podporuje paralelný prístup k znižovaniu výšky nedobytných pohľadávok a nesplácaných úverov, ktoré majú v držbe banky, so súbežným postupným zavádzaním európskeho systému ochrany vkladov;

Návrh smernice Rady, ktorou sa prijímajú ustanovenia týkajúce sa posilnenia fiškálnej zodpovednosti a strednodobého rozpočtového smerovania v členských štátoch

10. berie na vedomie návrh Komisie na začlenenie obsahu Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe (TSCG) do európskeho právneho rámca, ktorý bol stanovený v článku 16 zmluvy TSCG; kladie si však otázku, či je po právnej, politickej a demokratickej stránke vhodné použiť na tento účel návrh smernice [(na základe článku 126 ods. 14 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)], ktorá stanovuje len konzultáciu s Európskym parlamentom, a ktorá preto neposkytuje záruky nevyhnutného transparentného a demokratického rozhodovania vzhľadom na výzvy, o ktoré ide v prípade tohto opatrenia;
11. zdôrazňuje však, že TSCG počíta s týmto začlenením „na základe hodnotenia skúseností získaných s jej vykonávaním“, pričom hodnotenie podľa všetkého nebolo vykonané vyčerpávajúcim spôsobom a Komisia ho neuverejnila. Takéto hodnotenie by malo poukázať na znepokojujúcu situáciu verejných investícií v rámci EÚ. Podľa údajov Eurostatu sa celkové verejné investície v EÚ znížili z 3,4 % HDP v roku 2008 na 2,7 % v roku 2016. Zároveň investície miestnych orgánov zaznamenali pokles z 1,5 % HDP v roku 2008 na 1,1 % v roku 2016, pričom v niektorých členských štátoch ⁽⁶⁾ bola situácia ešte vážnejšia; vyjadruje preto poľutovanie nad tým, že verejné investície často najviac postihuje politika fiškálnej konsolidácie, a to aj na úrovni miestnych a regionálnych orgánov, ktoré sú zodpovedné za viac ako polovicu verejných investícií v EÚ a ich investície majú priamy vplyv na miestne hospodárstvo, ako aj na každodenný život európskych občanov; v tejto súvislosti je znepokojený aj rastúcou centralizáciou verejných investícií, podiel investícií vykonaných samosprávami výrazne poklesol v porovnaní s rokom 1990, a to o 60 % ⁽⁷⁾. V posúdení by sa malo poukázať aj na dosah krízy a politiky fiškálnej konsolidácie na sociálne výdavky a štátne služby v oblasti sociálnej pomoci v mnohých krajinách a regiónoch;

⁽²⁾ Uznesenie VR o zmene nariadenia o spoločných ustanoveniach pre EŠIF na podporu štrukturálnych reforiem. Prijaté 1. februára 2018: <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2017-06173-00-00-res-tra-sk.docx>.

⁽³⁾ Stanovisko VR na tému *Zmena programu na podporu štrukturálnych reforiem a nové rozpočtové nástroje pre eurozónu*. Spravodajkyňa: Olga Zrihen (BE/SES), prijaté 22. marca 2018. <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2018-00502-00-00-ac-tra-sk.docx>

⁽⁴⁾ Stanovisko na tému *Zlepšenie riadenia európskeho semestra: kódex správania pre zapojenie miestnych a regionálnych orgánov*. Spravodajca: Rob Jonkman (NL/EKR), prijaté 11. mája 2017. Ú. v. EÚ C 306, 15.9.2017, s. 24.

⁽⁵⁾ Pozri bod 22 stanoviska VR z 30. novembra 2017 na tému *Diskusný dokument o prehľbení hospodárskej a menovej únie do roku 2025*.

⁽⁶⁾ Eurostat: General government gross fixed capital formation. Code: tec00022. Predbežné údaje za rok 2016. <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tec00022&language=en>.

⁽⁷⁾ Európska komisia: *Siedma správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti*. September 2017, s. 168. http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/

12. vyjadruje preto znepokojenie nad opomenutím verejných investícií v návrhu Komisie, a to tým viac, že potreba pružnosti v súvislosti s investíciami bola uznaná v minulosti, najmä v oznámení Komisie z januára 2015 o tejto téme⁽⁸⁾, a že niektoré verejné investície majú dlhodobé pozitívne a overiteľné účinky na rast, a teda na udržateľnosť verejných financií; v tejto súvislosti tiež pripomína, že v článku 126 ods. 3 ZFEÚ sa uvádza, že správa, ktorá predchádza začatiu postupu pri nadmernom deficite „prihliadne tiež na to, či štátny deficit prekračuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory“;

13. okrem toho pripomína, že VR sa zaujímal o právnu istotu, ktorú poskytuje interpretačné oznámenie Komisie a uviedol, že bude potrebné vziať do úvahy aj úroveň nedostatočných investícií na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni s cieľom skutočne ovplyvniť schopnosť miestnych orgánov investovať⁽⁹⁾; domnieva sa, že v tejto analýze ho podporuje aj oznámenie z 23. mája 2018 o preskúmaní flexibility v rámci Paktu stability a rastu⁽¹⁰⁾, ktorom sa uvádza, že od roku 2015 podali žiadosť o uplatnenie výnimky z dôvodu štrukturálnych reforiem a/alebo investičnej výnimky len štyri členské štáty, pričom takmer polovica členských štátov by bola oprávnená podať žiadosť o uplatnenie výnimky z dôvodu štrukturálnych reforiem. Možnosť uplatnenia investičnej výnimky výrazne obmedzovala podmienka, že členský štát musí zažívať hospodársky nepriaznivé obdobie. Pre niektoré členské štáty bolo obmedzujúce aj to, že počas troch rokov museli vo vzťahu k 3-percentnej prahovej hodnote deficitu dodržiavať bezpečnostnú rezervu. Komisia sama priznáva, „že je zložité presne posúdiť vplyv [výkladového oznámenia] na objem verejných investícií“. Preto sa zdá byť potrebné rozšírenie rozsahu oznámenia s cieľom ovplyvniť úroveň investícií;

14. znovu opakuje svoju požiadavku, aby sa verejné výdavky členských štátov a miestnych a regionálnych orgánov spolufinancované v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov, transeurópskych sietí a Nástroja na prepojenie Európy neuvádzali medzi verejnými alebo podobnými štrukturálnymi výdavkami stanovenými v Pakte stability a rastu, a to vzhľadom na to, že tieto investície sú definované ako kvalitné investície a investície európskeho charakteru;

15. uvádza, že podľa protokolu č. 12 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sú členské štáty zodpovedné za deficit v štátnej správe, ktorá zahŕňa všetky úrovne správy. Zároveň sa však vplyv fiškálnych pravidiel EÚ na európske miestne a regionálne orgány výrazne líši. Ich vplyv závisí a) od spôsobu, akým členské štáty transponovali rozpočtové pravidlá EÚ do vnútroštátnych právnych predpisov; b) stupňa rozpočtovej decentralizácie v príslušnom členskom štáte; c) dôležitosti právomocí miestnych a regionálnych samospráv a d) finančnej situácie týchto samospráv, ktorá sa môže v rámci členských štátov výrazne líšiť;

16. opäť vyzýva Komisiu, aby predložila bielu knihu, v ktorej by sa na úrovni EÚ stanovila typológia kvality verejných investícií v účtoch verejných výdavkov podľa ich dlhodobých účinkov⁽¹¹⁾;

17. domnieva sa, že smernica o zavedení rámca fiškálnych pravidiel na vnútroštátnej úrovni by mala zohľadniť prípadné mimoriadne situácie, ktoré by ovplyvnili jeden alebo viaceré členské štáty bez toho, aby viedli k recesii v celej eurozóne alebo Únii;

18. opakuje svoje obavy týkajúce sa účtovnej normy Eurostatu ESA 2010, ktorá sa uplatňuje od septembra 2014 a ktorá nerozlišuje medzi výdavkami a investíciami. V niektorých členských štátoch transpozícia týchto noriem do národných právnych predpisov znamená, že miestne a regionálne samosprávy sú nútené uplatňovať stropy pre maximálnu výšku verejných investícií na rok a obyvateľa. Tieto stropy bránia najmä územným samosprávam poskytovať spolufinancovanie potrebné pre príslušné projekty v rámci EŠIF. Taktiež bránia tým miestnym a regionálnym samosprávam, ktoré majú rezervné finančné prostriedky, aby spustili rozsiahle investičné projekty nesúvisiace s EŠIF; vyzýva preto Európsku komisiu, aby predložila správu o uplatňovaní normy ESA 2010;

19. poukazuje na to, že správne uplatňovanie pravidiel Paktu stability a rastu, bez otvárania zadných dvierok pre bravúrne účtovnícke kúsky, spočíva v zmene pravidiel amortizácie verejných investícií, takže v prvom roku sa celkové investičné náklady nezaúčtujú ako náklady, ale rovnako, ako to robia súkromné podniky, amortizujú sa postupne počas celkového plánovaného trvania investície;

⁽⁸⁾ Oznámenie Európskej komisie: *Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu*. 13. januára 2015. Ref: COM(2015) 12 final: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0012&from=SK>.

⁽⁹⁾ Stanovisko VR na tému *Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu*. Prijaté 9. júla 2015. Spravodajkyňa: Olga Zrihen (BE/SES) Ú. v. EÚ C 313, 22.9.2015, s. 22.

⁽¹⁰⁾ COM(2018) 335 final.

⁽¹¹⁾ Stanovisko VR na tému *Podpora kvality verejných výdavkov vo veciach podliehajúcich opatreniam EÚ*, prijaté 3. decembra 2014. Spravodajkyňa: Catuscia Marini (IT/SES) Ú. v. EÚ C 19, 21.1.2015, s. 4.

20. domnieva sa, že prax medziparlamentných schôdzí, ako sa ustanovuje v článku 13 TSCG prispieva k posilneniu demokratickej zodpovednosti v oblasti správy hospodárskych záležitostí EÚ, a preto musí byť potvrdená v tomto návrhu smernice, ale žiada, aby účasť VR na týchto schôdzach nadobudla formálny ráz s cieľom uznať nevyhnutné zapojenie územných samospráv do správy hospodárskych záležitostí;

Návrh nariadenia Rady o zriadení Európskeho menového fondu

21. domnieva sa, že Európsky nástroj finančnej stability (EFSF) a jeho nástupca Európsky mechanizmus pre stabilitu (EMS) boli nevyhnutnými nástrojmi riadenia krátkodobej finančnej a hospodárskej krízy; konštatuje však, že rozhodnutiam v rámci EMS chýba transparentnosť, že potrebná jednomyseľnosť je možným zdrojom blokovania, a že tieto nástroje sú mimo právneho rámca EÚ;

22. víta preto skutočnosť, že návrh Komisie zahŕňa EMS do európskeho primárneho práva, že bez toho, aby boli dotknuté členské štáty, ktoré nepatria do eurozóny, sa bude zodpovedať Európskemu parlamentu a budú sa musieť zverejňovať výročné správy a účtovné výkazy, pričom sa budú naň vzťahovať predpisy o prístupe k dokumentom, ako aj dohľad Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) a Európskeho ombudsmana;

23. okrem toho podporuje návrh Komisie, v ktorom sa stanovuje, že dôležité rozhodnutia, najmä pokiaľ ide o poskytnutie finančnej pomoci, by boli prijímané už nie jednodhlasne, ale na základe váženej väčšiny vyžadujúcej si 85 % hlasov v závislosti od poskytnutého kapitálu, čo by malo uľahčiť proces rozhodovania;

24. podporuje aj využívanie tzv. Európskeho menového fondu ako „bezpečnostnej siete“ alebo zabezpečovacieho mechanizmu pre jednotný fond na riešenie krízových situácií (SRF), ktorý je kľúčovým prvkom bankovej únie, ak jeho zdroje nie sú dostatočné na uľahčenie riadneho riešenia krízových situácií veľkých bánk;

25. navrhuje však zmenu názvu fondu v záujme zrozumiteľnosti a jasnosti pre občanov; menovú politiku podľa článku 127 ZFEÚ stanovuje a vykonáva Európska centrálna banka a národné centrálné banky v rámci Európskeho systému centrálnych bánk; fond, o ktorom toto nariadenie uvažuje, v nej nehrá žiadnu úlohu, jeho názov by preto nemal obsahovať výraz „menový“; domnieva sa, že primeranejší názov by bol „európsky zabezpečovací fond“ alebo „európsky stabilizačný fond“;

Oznámenie: Európsky minister hospodárstva a financií

26. víta oznámenie Komisie týkajúce sa európskeho ministra hospodárstva a financií, ktorý by bol zároveň podpredsedom Komisie a predsedom euroskupiny, a preto by mal dvojité legitimitu a zosobňoval by lepšiu demokratickú zodpovednosť a čitateľnosť riadenia HMÚ. Treba však upresniť spôsoby výkonu tejto funkcie, aby nevedla k zvýšenej centralizácii rozhodovania o rozpočte;

27. pripomína svoju podporu myšlienke zlúčiť funkciu predsedu Euroskupiny a člena Komisie zodpovedného za hospodárske a menové záležitosti, aby bol v Euroskupine zastúpený všeobecný záujem eurozóny a umožníť mu, aby sa zodpovedal Európskemu parlamentu, čo v súčasnosti neplatí;

28. berie na vedomie, že právny základ pre prípadnú voľbu európskeho ministra hospodárstva a financií by spoločne poskytovali článok 2 Protokolu č. 14 o Euroskupine a článok 17 ZEÚ;

29. domnieva sa však, že toto opatrenie musí doplniť rozsiahla reforma Euroskupiny, ktorej status sa musí viac formalizovať a ktorá napríklad musí uverejňovať podrobné zápisnice zo schôdzí, aby boli kľúčové rozhodnutia prijaté na týchto zasadnutiach transparentné;

30. okrem toho pripomína svoje presvedčenie, že problém demokratického deficitu, ktorým trpí HMÚ, je možné vyriešiť len vtedy, ak európski občania budú presvedčení, že sa dodržiava aj zásada sociálneho pokroku a že zamestnanosť, vývoj miezd a sociálne normy sa nepovažujú za druhotné vo vzťahu k makroekonomickým a rozpočtovým otázkam;

31. poukazuje na to, že rozhodujúci význam má prehĺbenie HMÚ a koordinácia fiškálnych politík, najmä prostredníctvom dobudovania bankovej únie a únie kapitálových trhov a realizácie EMF. Zároveň sa však musí zohľadniť politická situácia a verejná mienka.

V Bruseli 5. júla 2018

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ